

PIONERES DEL FEMINISME: OLYMPE DE GOUGES

Redacció de Tribuna Feminista
rebelión.org

Va ser un 3 de novembre de fa més de dos segles, quan la Il·lustració, moderna i francesa, la que va durar les llibertats, igualtats i fraternitats, la que va durar l'“Estat Modern” base del que tenim avui, aquesta mateixa Il·lustració va ser la que va tallar el cap a Olympe de Gouges. Ella va ser la primera dona que va començar el camí públic i col·lectiu de la lluita de la causa de les dones. De la lluita feminista col·lectiva.

Els il·lustrats i moderns homes, mentre escrivien la “seva” declaració dels drets de l’home i del ciutadà, s’oblidaven d’un “petit detall”: incloure la dona. Olympe va denunciar-ho i va elaborar la declaració dels drets de la dona i de ciutadana. Va acabar guillotinata per la seva gosadia d’equiparar en drets la dona amb l’home.

Nascuda a Montauban (França), el 7 de maig de 1748, Olympe de Gouges moria a París, guillotinata, el 3 de novembre de 1793. Olympe de Gouges és el pseudònim de Marie Gouze, escriptora, dramaturga, pamfletista i filòsofa política francesa, autora de la Declaració dels Drets de la Dona i de la Ciutadana (1791).

Els seus treballs van ser profundament feministes i revolucionaris. Com altres feministes de la seva època, va ser abolicionista. Va defensar la igualtat entre l’home i la dona en tots els aspectes de la vida pública i privada, incloent el dret a vot, l’accés al treball públic, el dret a parlar en públic de temes polítics, a accedir a la vida política, a posseir i controlar propietats, a formar part de l’exèrcit; també a la igualtat fiscal, així com el dret a l’educació i la igualtat de poder en l’àmbit familiar i eclesial. Olympe de Gouges va escriure: “Si la dona pot pujar al cadafal, també se li ha de reconèixer el dret de poder pujar a la Tribuna”.

Va adreçar-se a la reina Maria Antonieta perquè protegís el “seu sexe”, que en deia desgraciat, i va

redactar la Declaració dels Drets de la Dona i de la Ciutadana, calcada sobre la Declaració de Drets de l’Home i del Ciutadà de 1789, en la qual afirmava la igualtat dels drets d’ambdós sexes. Així mateix va realitzar plantejaments sobre la supressió del matrimoni i la instauració del divorci, la idea d’un contracte anual renovable firmat entre concubins, i va militar pel reconeixement patern dels nens nascuts fora del matrimoni. Va ser també una precursora de la protecció de la infància i dels desfavorits, en concebre a grans trets un sistema de protecció maternoinfantil (creació de maternitats) i recomanar la creació de tallers nacionals per als aturats, i llars per a pícolaires.

Quina manera millor d’homenatjar la figura de Gouges: tornant a llegir els 17 articles de la seva **Declaració dels Drets de la Dona i de la Ciutadana**.

1. La Dona neix lliure i roman igual a l’home en drets. Les distincions socials poden estar fundades en la utilitat comuna
2. La finalitat de qualsevol associació política és la conservació dels drets naturals i imprescriptibles de la Dona i de l’Home: aquests drets són la llibertat, la propietat, la seguretat i, per sobre de tots, la resistència a l’opressió.
3. El principi de qualsevol sobirania resideix essencialment en la Nació, la qual no és res més que la reunió de la dona i l’home: cap cos, cap individu, no pot exercir l’autoritat que no emani expressament d’això per a tots: essent totes les ciutadanes i tots els ciutadans iguals davant els seus ulls, han de ser igualment admissibles en totes les dignitats, llocs i treballs públics, segons les seves capacitats i sense altres distincions que les seves virtuts i el seu talent.
4. La llibertat i la justícia consisteixen a tornar tot el que pertany a un altre; així, l’exercici dels drets naturals de la dona no té més límits que la tirania que l’home li oposa, i aquests límits han de ser

- reformats per les lleis de la naturalesa i la raó.
5. Les lleis de la naturalesa i de la raó prohibeixen totes les accions perjudicials per a la societat: tot el que no està prohibit per aquestes lleis, sàvies i divines, no pot ser impedit i ningú no pot estar obligat a fer el que no ordenen.
  6. La llei ha de ser l'expressió de la voluntat general; totes les ciutadanes i tots els ciutadans han de contribuir personalment o mitjançant els seus representants a la seva formació.
  7. No s'exceptua cap dona; la dona és acusada, arrestada o detinguda en els casos determinats per la Llei. Les dones obeeixen com els homes aquesta Llei rigorosa.
  8. La llei no ha d'establir més que penes estrictes i evidentment necessàries, i ningú no pot ser castigat més que en virtut d'una llei establerta anteriorment al seu delictes i legalment aplicada a les dones.
  9. Quan una dona ha estat declarada culpable, tot el rigor és exercit per la Llei.
  10. Ningú no ha de ser fustigat per les seves opinions més fonamentals, la dona té el dret per a pujar al cadafal; ha de tenir igualment el de pujar a la tribuna, sempre que les seves manifestacions no pertorbin l'ordre públic establert per la llei.
  11. La lliure comunicació de les idees i de les opinions és un dels drets més preciosos de la dona ja que aquesta llibertat assegura la legitimitat dels pares respecte dels fills. Tota ciutadana pot, doncs, manifestar lliurement: són la mare d'un fill que us pertany, sense que un prejudici bàrbar l'obligui a dissimular la veritat, excepte per respondre de l'abús d'aquesta llibertat en els casos determinats per la llei.
  12. La garantia dels drets de la dona i de la ciutadana necessita una major utilitat; aquesta garantia ha de ser instituïda per a la millora de tot i no per a la utilitat particular d'aquelles a les quals se'ls ha confiat.
  13. Per al manteniment de la força pública i per a les despeses de l'administració, les contribucions de la dona i de l'home són iguals; ella participa en totes les càrregues, en tots els treballs penosos; ha de participar, així mateix, en la distribució dels llocs de treball, càrrecs, dignitats i també en la indústria.
  14. Les ciutadanes i els ciutadans tenen el dret de constatar per ells mateixos, o mitjançant els seus representants, la necessitat de la contribució pública. Les ciutadanes només poden adherir-s'hi admetent un repartiment igual, no solament en la fortuna, sinó a més en l'administració pública i la determinació de la quota, la base, la recaptació, la durada de l'impost.
  15. La massa de les dones, unida per la contribució amb la dels homes, té el dret a demanar comptes a tot agent públic de la seva administració.
  16. Tota societat en què la garantia dels drets no està assegurada, ni la separació de poder determinada, no té constitució; la constitució és nul·la si la majoria dels individus que componen la nació no ha cooperat en la seva redacció.
  17. Les propietats són per a tots dos sexes reunits o separats; tenen, per a cadascú, un dret inviolable i sagrat; ningú no se'n pot veure privat en tant que veritable patrimoni de la natura, llevat que la necessitat pública, legalment constatada, ho exigís de forma evident i amb la condició d'una justa i anterior indemnització. □

Preguntes per debatre:

- Moltes "heretgies" religioses o civils són, simplement, "veritats prematures"... Per què? Què implica això?
- Per què moltes persones lluitadores pels drets civils han estat menyspreades o condemnades?
- Quines persones o moviments coneixem que lluiten per una visió evolucionada dels drets que avui la societat no és capaç d'entreveure?
- Quins col·lectius i/o grans grups o blocs humans estan avui dia més endarrerits en el desenvolupament i assimilació dels DH de la dona? Feu-ne una llista. Apunteu les possibles causes de cada cas.
- Per què la lluita pels drets ha començat sempre fora de les Esglésies...? (Poseu alguns exemples històrics). Amb l'Evangeli a la mà, ¿no haurien d'haver estat pioneres en la intuïció i en la reivindicació dels drets? Com s'explica? Recordem alguna experiència contrària, alguna excepció...?